

Zajímavější data kroužkování z Kněžmostska a Dolnobousovka

Interesting ringing data from the Kněžmost and Dolní Bousov regions

Pavel Kverek

Vilová 246, 294 02 Kněžmost

Úvod

Oblast Kněžmostska a Dolnobousovka leží pod JZ hranicí CHKO Český ráj, mezi většími městy - Mnichovým Hradištěm a Sobotkou (KVEREK 1992). Protože zvláště oblast Dolnobousovka leží na samém okraji historického členění - Středních a Východních Čech a vazby ptačích populací jsou především s Ostruženským rybníkem u Jičina prokázány kroužkováním, mohou být i tyto předkládané údaje pro východočeskou ornitologii prospěšné.

Popis území

Dolnobousovsko zde představuje dva těsně sousedící rybníky v povodí Klenice a sice - Červenský a Šlejferna se svou zeměpisnou polohou 50.27 N a 15.08 E. Kněžmostsko pak dva téměř sousedící - ryb. Nový a Brodek v povodí Kněžmostky. Všechny rybníky jsou „polního typu“, tedy otevřené s bohatými porosty keřů, ale i rákosin. Brodek a Nový mají zeměpisnou polohu 50.28 N a 15.01 E. Vzdušnou čarou jsou tyto dvě soustavy vzdáleny od sebe cca 10 km, ve směru zhruba V - Z a i mezi těmito soustavami byly vazby prokázány. Největší vodní plochou z jmenovaných je ryb. Červenský, který se svojí rozlohou 45 ha několika násobně předčí ostatní. Tento se v posledních dvaceti letech výrazně mění a pro ptactvo je stále atraktivnější. V jeho SV části jeden ze dvou přítoků, Spyšovský potok, splachuje ze zničených Oseckých luk obrovské množství zeminy, kterou ukládá v podobě velké výspy a rozsáhlých mělčin, oddělených rozsáhlou rákosinou a náletem od pobřeží. Tato místa lákají k odpočinku především bahňáky, přestože postupně zarůstají a občas hostí botulin. Situace se stává pro rybáře neudržitelnou a tak bude nejspíše v nejbližším období pojem „Červenská kosa“ patřit minulosti.

Výsledky

Slavík modráček střeoevropský (*Luscinia svecica cyanecula*)

T 480093 - 23.03.1986, M, 2K, r. Červenský - chycen do sklopky na ledě v rákosí.

T 453249 - 03.09.1987, M, +2K, r. Nový - místní pták z páru chycen do sítě, prostý šat, okrová hvězda!

T 453256 - 10.09.1989, F, +4K, r. Nový - místní pták z páru chycen do sklopky, pelichající, náprsenka již bez přítomnosti modré barvy!

T 548791 - 30.10.1988, M, 1K, polní rákosina u Koprníku - nahnán do sítě, zjištěn podle hlasu - „cvakání“. Puštěn již večer u r. Nového, vzdáleného 0,8 km od rákosiny.

retrap - 05.11.1988 - vyplašen a odchycen na původním místě. V následujícím dni již nezastižen (noční sněhová přeháňka).

T 479594 - 30.04.1987, M, 2K, r. Červenský (zpívající již od 04.04.87)
11.06.1987, r. Nový (pomáhá místnímu páru při krmení 5 juv. mimo hnízdo)

Slavík modráček tundrový (*Luscinia svecica svecica*)

T 669718 - 11.04.1993, M, +2K, r. Nový - chycen do sklopky, velká - hluboce rezavá hvězda, změřen a zvážen.

Cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*)

T 568768 - 22.10.1988, +1K, r. Nový - chycen do sítě, v prostém šatě.

T 671723 - 05.04.1994, M, +1K, r. Nový - chycen do sítě, tichounce již zpívající.

T 698602 - 09.07.1995, F, +1K, r. Brodek - chycen do sítě i hnízdním materiálem, pelichající.

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

T 595356 - 24.09.1989, 1K, r. Nový

Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

N 261145 - 16.10.1988, 1K, r. Nový

T 548778 - 30.10.1988, 1K, r. Nový - shodný den jako u T 548791!

T 671714 - 18.10.1993, 1K, r. Červenský

Rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*)

N 349591 - 05.10.1992, 1K, r. Byčinský u Kněžmostu

Rákosník ostřicový (*Acrocephalus paludicola*)

T 489078 - 24.04.1988, M, +1K, r. Červenský

T 669737 - 20. - 21.04.1993, M, +2K, r. Nový - zpívající! Odchycen do sítě až druhý den.

Sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*)

T 638862 - 10.01.1993, F, +1K, r. Červenský - pták ve společném hejtku 4 kusů, retrap 16.01.1993.

T 638863 - 10.01.1993, M, +1K, r. Červenský - pták ve společném hejtku 4 kusů.

T 423866 - 14.07.1986, juv., r. Červenský (část rodiny)

T 423867 - 14.07.1986, juv., r. Červenský (část rodiny)

T 423877 - 18.07.1986, M, +1K, r. Červenský (část rodiny)

T 423878 - 18.07.1986, juv., r. Červenský (část rodiny)

Závěr

V této práci dokazují odchylem některé prodlevy v odletu, uspíšený přílet, vazbu mezi populacemi, prokázané hnízdění či zimování vzácnějších druhů v oblasti. pro výběr bylo využito srovnání s českou ornitologickou literaturou (HUDEC et al. 1983), která uvádí data z bývalé ČSSR. Sám jsem přesvědčen, že kroužkovateli bude celá řada nepublikovaných údajů se zajímavými daty. Dokonce se myslím, že další velká část by mohla být doplněna, kdyby především kroužkovatelé věnovali větší pozornost rybníkům a jejich rákosinám v čase, kdy zde již takřikajíc nic není. Pozornost se upírá pouze na zimoviště sýkořic vousatých a to je trochu málo. Dalším faktem, který výrazně snižuje zájem o pozdně podzimní rákosiny je skutečnost, že stále nebo kočovné druhy patří do kategorie ptáků, které nejsou doporučeny ke kroužkování. Tyto druhy v biotopu v onu dobu převažují. Výsledky, které předkládám, ukazují, že stojí za námahu „přebírat sýkorky“.

Souhrn

Zajímavých 22 kroužkovacích výsledků z oblasti Kněžmostska a Dolnobousovka bylo autorem posbíráno za 18 let kroužkování. Uvedená data ukazují na opožděný odlet, časný přílet, výjimečné hnízdění v oblasti, o vazbě mezi populacemi a podávají doklad o přezimování. Některá postihují i stav či chování kroužkovanců.

Summary

Interesting ringing data from the regions of Kněžmost and Dolní Bousov were collected by the author during 18 years. The data published in the article refer to delayed leaving of the breeding sites, early coming back from the wintering sites, unusual breeding and give evidences about wintering of different bird species in the region and a link between different populations. There is a ring number listed in the Results, a date of ringing, age of the individual, locality and further circumstances of the ringing.

Literatura

HUDEC K. et al., 1983: Fauna ČSSR. Ptáci 3/1. *Academia, Praha*.

KVEREK P., 1992: Slavík modráček střeoevropský (*Luscinia svecica cyanecula*) na úpatí Českého ráje. *Panurus*, 4: 73-76.